

TAJNE NUMIZMATIKE

Stari sitniš nije smeće, možda i ne vrijedi mnogo, ali možda se baš kod vas krije pokoji traženi kapitalac - doznajte kako ga možete prepoznati

Autor: Zoran Korda

Izvor: Profimedia / Autor: Botastock images / Alamy / Profimedia

Prilikom čišćenja stana našli ste zbirku starih kovanica ili novčanica i ne znate što ćete s time? U većini slučajeva stari novac nema neku osobitu vrijednost. Ali nije loše, prije nego što se riješite starudije, provjeriti kod numizmatičara - možda se među gomilom starih novčanica i kovanica nalazi pokoji iznimno vrijedan primjerak. Provjerili smo što je sve bitno prilikom određivanja otkupne cijene starog novca te koje stare kovanice i novčanice možete dobro unovčiti

TEKST SE NASTAVLJA ISPOD OGLASA

Vrijednost starih novčanica i kovanica ovisi o brojnim čimbenicima. Osnovni preduvjet koji treba zadovoljiti da bi kovanica ili novčanica uopće zavrijedila procjenu je da je riječ o **originalu**. Naime u svijetu raritetnih kovanica iz starijih razdoblja mnogo je kopija ili replika. Takvi primjerci, kao i replike umjetnina, nemaju nikakvu numizmatičku vrijednost.

Najvažniji čimbenik prilikom određivanja cijene autentičnog starog novca njegova je **rijetkost**. Novac iz starijih razdoblja obično je rjeđi te je količina dostupnih kovanica i novčanica manja, osobito onih u dobrom stanju. Također, pojedine serije kovanica ili novčanica izdane su u ograničenom broju primjeraka pa su samim time rijetke.

RAJ ZA KOLEKCIONARE

Druga strana eura izaziva probleme

STUPANJ ČISTOĆE 999/1000

HNB izdao kovanicu 'Zlatna kuna', inicijalna cijena oko 4.568 kn

MOŽDA NISTE ZNALI

[VIDEO] Ove predmete vrlo vjerojatno imate kod kuće, a na njima biste mogli fino zaraditi

Uz rijetkost, vrlo bitan faktor za određivanje cijene je **stupanj očuvanosti**. Općenito, u numizmatici se visoko cijene savršeno očuvani primjerci. Osobito je to važno za papirnati novac.

'Najveću cijenu postižu novčanice i kovanice koje nisu nikad cirkulirale. Ono što je sačuvano u izvornom obliku netko je morao spremati sa strane i odreći se kupovne vrijednosti', pojašnjava **Zlatko Višćević**, stručnjak za numizmatiku iz tvrtke **Monetalis**. S druge strane, slabije očuvani komadi imaju malu vrijednost, a poderane ili prljave novčanice u pravilu ne vrijede ništa.

U kućnim zbirkama obično je najzastupljeniji lokalni novac koji je nekad bio u opticaju. 'Kod nas najviše ima kovanica i novčanica iz hrvatske prošlosti, svi ih imaju i tu je ponuda jako velika', ističe Višćević. Samim time, **vrijednost većine novčanica i kovanica iz novije prošlosti nije**

velika. Najviše je u ponudi primjeraka starih jugoslavenskih dinara. Oni su vrlo lako dostupni kolekcionarima i mogu se nabaviti za vrlo male cijene, a u velikom broju slučajeva i besplatno.

Zlatko Višćević, stručnjak za numizmatiku iz tvrtke Monetalis
Izvor: Društvene mreže / Autor: Društvene mreže

No postoje i među jugo dinarima **rariteti koji imaju numizmatičku vrijednost.** Višćević navodi primjer **kovanica od 50 para iz 1974. ili dva dinara iz 1975.,** izdanih u ograničenom broju primjeraka, zbog čega postižu otkupnu cijenu od stotinjak kuna. Na vrijednosti su i **kovanice izdane u povodu prigodnih događaja,** primjerice one izdane 1968. povodom 25. godišnjice AVNOJ-a, 1978. u povodu Mediteranskih igara u Splitu ili 1982. prigodom Olimpijskih igara u Sarajevu.

Slična situacija je i s novcem iz razdoblja **Nezavisne Države Hrvatske.** Novčanica NDH na tržištu ima relativno puno jer se prilikom zamjene kuna iz NDH u jugoslavenske dinare 1945. godine mogao zamijeniti samo ograničen iznos novca. Tako su velike količine novca ostale

nezamijenjene te ga i danas ima u privatnim zbirkama. Stoga većina novčanica i kovanica iz NDH nema veliku vrijednost.

Neke novčanice kuna iz NDH nikada nisu bile u optjecaju, stoga su vrlo rijetke i cijenjene
Izvor: Licencirane fotografije / Autor: Monetalis

Na Njuškalu se mogu pronaći razne cijene po kojima se nude te novčanice, ali je potražnja slaba i teško se prodaju. No i iz vremena NDH postoje novčanice i kovanice izdane u ograničenim količinama koje postižu visoke cijene, a nekoliko novčanica iz NDH nikada nije bilo u optjecaju, stoga su vrlo rijetke i cijenjene. Rijetke su **novčanice od 50 kuna iz 1944.**, za koje se može dobiti **od 7000 do 8000 kuna**, pa sve do najrjeđeg primjerka kuna iz NDH - **500 kuna iz 1943.**, koji može postići i cijenu od **30.000 kuna**.

TEKST SE NASTAVLJA ISPOD OGLASA

U doba stare Jugoslavije (Kraljevina SHS i Kraljevina Jugoslavija) i Austro-Ugarske značajan dio kovanica veće nominalne vrijednosti izrađivan je od zlata (zlatnici) ili srebra (srebrnjaci). Takve kovanice, i kada su izrađivane u velikim serijama, imaju solidnu otkupnu vrijednost. Primjerice, srebrnjak od 50 dinara iz 1932. u otkupu vrijedi oko 200 kuna.

Dukati Kraljevine Jugoslavije imaju visoku numizmatičku vrijednost
Izvor: Licencirane fotografije / Autor: Monetalis

Novčanice iz vremena Kraljevine Jugoslavije su česte i nemaju baš neku veliku vrijednost. Najčešći je apoen od 100 dinara 1929. i on se otkupljuje za dvije do tri kune. Novčanice Kraljevine SHS su malo rjeđe, a osobito puno vrijede primjerci od 1000 dinara iz 1919. i 1920.

U slučaju papirnih novčanica jedan od važnih kriterija prilikom procjene je i **nominalna vrijednost**. 'Novčanice koje su prilikom izdavanja imale veliku vrijednost, a nije ih pojela inflacija, i danas postižu visoke cijene', ističe Višćević.

Konačno, na cijenu utječe i trenutna **ponuda i potražnja**. Ono što je nekad vrijedilo više danas može kotirati slabije i obrnuto. Višćević nam to oslikava na primjeru zlatnika izdanih u povodu Olimpijskih igara u Sarajevu. 'Do 2008. njihova vrijednost je bila 30 posto iznad vrijednosti zlata koju su sadržavali. Nakon krize stvari su se nivelirale pa danas vrijede onoliko koliko zlata sadrže', pojašnjava numizmatičar. Pritom napominje da numizmatičari ipak plaćaju više za takve primjerce nego otkuplivači zlata koji prilikom procjene dodatno umanjuju vrijednost.

Numizmatičke firme otkupljuju novčanice i kovanice njemačkih maraka i drugih stranih valuta
Izvor: Pixsell / Autor: Frank Harms / Alamy / Alamy / Profimedia

Često se spominje da kod numizmatičara **najveću cijenu postiže 'roba s greškom'**. Riječ je o kovanicama koje zbog tehničke greške prilikom izrade imaju neku karakterističnu manu. 'Numizmatiku oduvijek parati ta fama da su kovanice s greškom jako vrijedne, ali to baš i nije istina. To je kuriozitet, ali kod numizmatičara nije nešto ekstra cijenjeno da bi postizalo neke velike cijene. Primjerke s greškom skuplja uži krug zaljubljenika, a većinu numizmatičara to ne zanima i ne žele platiti puno više za takve kovanice', kaže Višćević.

Primjerice, **kovanice od 50 dinara iz 1963.** obično vrijede oko dvije do tri kune, a one koje su otiskane s 'greškom' (puno ćirilično slovo 'r') vrijede od 20 do 30 kuna.

Mnogi od nas kod kuće imaju leglo **inozemnih kovanica s davnih putovanja**, a koje više nisu u upotrebi, poput njemačkih maraka, talijanskih lira ili francuskih franaka. Pri procjeni njihove vrijednosti vrijede isti kriteriji. 'Uglavnom sitniš s putovanja uvijek vrijedi kao sitniš, odnosno onoliko koliko vrijedi nominala. Stariji komadi koji su davno izašli iz opticaja vrijede nešto više, a najvredniji su primjerci rijetkih izdanja', pojašnjava Višćević.

Stare kovanice i novčanice otkupljuju specijalizirane tvrtke te ih preprodaju numizmatičarima. Procjenjuje se da se **numizmatikom u Hrvatskoj bavi oko 2000 osoba** pa ako imate nešto vrijedno ponuditi, uvijek će se naći zainteresirani kupac za to.

+1

Kune

Izvor: Pixsell / Autor: Davor Javorovic/PIXSELL

OGLAS

novčanice kune dinari kovanice numizmatika stari novac zlatnici srebrnjaci

zlatko viščević monetalis rijetkost stupanj očuvanosti

LINKS PREPORUČUJE

REALME 7 PRO SMARTPHONE
6,4" Super AMOLED zaslon, 64MP kamera, 8GB memorija, 128GB memorija za pohranu, Android 10

MIŠ LOGITECH M350 PEBBLE
Optički, bežični, USB

SLUŠALICE LOGITECH HEADSET H650E
Poslovne slušalice s mikrofonom za uklanjanje buke, s USB priključkom

OGLAS